

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 71 0 П 144937 16 Рев
Бања Лука, 28.09.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Сенада Тица, као чланова вијећа, у правној ствари тужитељице М.Р. из Б., Д., коју заступа пуномоћник Р.П., адвокат из Б.Л., ..., против тужених 1. НЛБ Р. банка а.д. Б.Л., Улица ..., 2. Б. ББ д.о.о. Б.Л. и 3. Ђ.Р. из Д., ..., ради утврђења брачне тековине и проглашења да је извршење недопуштено, в.с. 129.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитељице против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 144937 15 Гж од 07.03.2016. године, на сједници одржаној дана 28.09.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број 71 0 П 144937 12 П од 06.05.2015. године утврђено је да заједничку имовину брачних супружника тужитељице М.Р. и туженог Ђ.Р. (у даљем тексту: трећетужени), представљају некретнине означене као к.ч. бр. 642/35, уписане у зк. ул. бр. 8822 к.о. Б.Л., по старом премјеру, што одговара к.ч. бр. 1962, 1962/1, 1963 уписаним у ПЛ 954/02 к.о. Б.Л. VII, по новом премјеру, те да допринос тужитељице у стицању те имовине износи $\frac{1}{2}$ дијела, а допринос трећетуженог $\frac{1}{2}$ дијела, те је трећетужени обавезан да трпи да се на предметним некретнинама тужитељица упише као сувласник и супосједник са $\frac{1}{2}$ дијела. Одбијени су као неосновани захтјеви тужитељице да се утврди да су ништави заложна изјава трећетуженог, која је овјерена код Основног суда у Бањој Луци број ОВ-18475/5 од 02.12.2005. године и споразум закључен између Р. банке ЈЕ а.д. Б.Л. (чији је правни слиједник тужена НЛБ Развојна банка, у даљем тексту: првотужена), као повјериоца, "Б. ББ" д.о.о. Бања Лука (у даљем тексту: друготужени), као дужника, те трећетуженог, као хипотекарног дужника, дана 16.11.2005. године под бројем 01/VIII-5885/05, на основу којих је донесено рјешење Основног суда у Бањој Луци број ИП-1345/05 од 03.02.2006. године и рјешење Основног суда у Бањој Луци број 071-0-ИП-06-001100 од 05.04.2007. године; да се прогласи недопуштеним извршење рјешења о извршењу Основног суда у Бањој Луци број 071-0-ИП-06-001100 од 05.04.2007. године, којим је на приједлог првотужене, дозвољено извршење против друготуженог, као извршеника и трећетуженог, као заложног извршеника и то утврђивањем вриједности - процјеном и продајом некретнина у власништву заложног извршеника Ђ.Р. и то на стамбеном објекту са припадајућим земљиштем у Б.Л., у Улици ..., на к.ч. бр. 642/35, уписаној у зк. ул. бр. 8822 к.о. Б.Л., стари премјер, што одговара к.ч. бр. 1962, 1962/1, 1963 уписаним у ПЛ 954/02 к.о. Б.Л. VII, нови премјер; да се укине рјешење о извршењу Основног суда у

Бањој Луци број 071-0-ИП-06-001100 од 05.04.2007. године, којим је одређено да се утврди вриједност - процјеном и продајом на означеним некретнинама у власништву заложног извршеника Ђ.Р. и да се наложи извршном одјељењу Основног суда Бања Лука да у предмету број 071-0-ИП-06-001100 обустави извршни поступак и укине све спроведене радње. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 71 0 П 144937 15 Гж од 07.03.2016. године жалба тужитељице је одбијена и првостепена пресуда, у жалбом побијаном одбијајућем дијелу, је потврђена. Одбијен је и захтјев тужитељице за накнаду трошкова жалбеног поступка у износу од 1.862,00 КМ.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужитељица, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда преиначи или да се иста укине и предмет врати на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој правној ствари је захтјев тужитељице: да се утврди њен допринос у стицању заједничке имовине стечене у браку са трећетуженим и да се трећетужени обавезе да трпи да се на тој имовини тужитељица упише као сувласник и супосједник са $\frac{1}{2}$ дијела; да се утврди да су ништави заложна изјава и споразум о успостављању заложног права - хипотеке на тим некретнинама које су се водиле на имену трећетуженог и да се рјешење о извршењу прогласи недопуштеним.

Одлучујући о захтјеву тужитељице, на темељу резултата доказног поступка, првостепени суд је утврдио: да су тужитељица и трећетужени у браку од 1962. године; да су у току трајања брачне заједнице стекли некретнине у П. и Б., општина Д., гдје трајно пребивају; да се тужитељица бавила узгојем стоке и бринула о заједничком дјетету Р.Р., законском заступнику друготуженог; да је трећетужени одређени период радио у иностранству у Њ., гдје је остварио право на инвалидску пензију; да су 2002. године заједничким средствима купили некретнине (пословно-стамбени објекат) у Б.Л., које се налазе у Улици ..., те се састоје од објекта саграђеног на к.ч. бр. 642/35, уписаној у зк. ул. бр. 8822 к.о. Б.Л. (стари премјер), што одговара парцелама к.ч. бр. 1962, к.ч. бр. 1962/1 и к.ч. 1963, уписаним у ПЛ 954/2 к.о. Б.Л. VII (нови премјер), које су предмет спора у овој парници; да је на тим некретнинама уписана хипотека у корист првотужене, а на основу заложне изјаве трећетуженог и споразума о успостављању хипотеке у циљу осигурања кредита у износу од 129.000,00 КМ, одобреног у корист друготуженог; да је због неплаћања кредита од стране друготуженог, првотужена поднијела приједлог за извршење ради наплате дуга; да је првостепени суд дана 05.04.2007. године донио рјешење о извршењу којим је дозвољено предложено извршење продајом некретнина заложног дужника (трећетуженог) до намирења хипотекарног повјериоца (првотужене); да је у извршном поступку од стране тужитељице, као трећег лица, уложен приговор; да је суд у извршном поступку донио закључак којим је треће лице упућено на парницу да у парничном поступку оствари своја права; да су на предметним некретнинама и раније биле уписане хипотеке као средство обезбјеђења кредита првотужене у износу од 500.000,00 КМ, по којем је дужник друготужени, и као средство обезбјеђења кредита у износу од 400.000,00 КМ, дужника М. д.о.о. Б.Л., чији је оснивач био трећетужени.

На основу тих чињеница, првостепени суд је закључио да означене некретнине у Б.Л. представљају брачну тековину тужитељице и трећетуженог и да је допринос тужитељице у стицању предметне имовине 1/2 дијела. Налазећи да тужитељица није доказала да је у вријеме заснивања хипотеке, на темељу дозволе трећетуженог којем је као брачном супружнику било повјерено право управљања и располагања заједничком имовином, такво располагање вршено на немаран начин са циљем и намјером да се оштете интереси тужитељице као другог брачног супружника, а код тога да брачни односи између њих нису били тешко и трајно поремећени и да је тужитељица имала повјерење у трећетуженог, првостепени суд је закључио да је постојао прећутан споразум о спорном располагању. Утврђујући да је првотужена савјесна уговорна страна, јер је приликом закључења споразума о успостављању заложног права исти закључила са повјерењем у земљишне књиге, позивом на одредбе члана 4, 271. и 281. Породичног закона Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број: 54/02, 41/08 и 63/14), члана 9. Закона о земљишним књигама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број: 67/03, 46/04, 109/05 и 119/08), члана 103. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број: 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 и „Службени гласник Републике Српске“, број: 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04) и члана 251. тачка а) и в) Закона о извршном поступку („Службени лист СФРЈ“, број: 20/78 до 35/91 и „Службени гласник Републике Српске“, број: 17/93 до 14/94), првостепени суд је захтјев тужитељице дјелимично усвојио, на начин из изреке првостепене пресуде.

Одлучујући о жалби тужитељице, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења и правне закључке првостепеног суда, уз допуну да се, у редовним приликама док брачна заједница траје, сматра да је располагање једног брачног друга уз сагласност другог, која може бити и прећутна, а да тужитељица, која је могла доказивати супротно, није доказала да усљед поремећаја брачних односа или других околности за спорно располагање није знала. Сагласно томе, другостепени суд је изјављену жалбу одбио и првостепену пресуду потврдио.

Побијана одлука, у оспореном дијелу којим је одбијен захтјев тужитељице за утврђење да су ништави заложна изјава и споразум о успостављању заложног права - хипотеке на предметним некретнинама и за проглашење извршења недопуштеним, је правилна и законита.

Одредбом члана 4. став 2. Породичног закона РС, који се у конкретној ситуацији примјењује по одредби члана 294. истог закона, прописано је да се брак заснива, између осталог, на равноправности брачних другова.

Одредбом члана 270. став 5. истог закона прописано је да имовина коју су брачни супружници стекли радом током брачне заједнице, као и приходи из те имовине, чине заједничку имовину. Одредбом члана 271. тог закона прописано је да заједничком имовином брачни супружници располажу споразумно (став 1.); да својим удјелом у заједничкој имовини један брачни супружник не може самостално располагати нити га оптеретити правним послом међу живима (став 2.); да се на заједничку имовину примјењују одредбе стварног и облигационог права, ако тим законом није другачије одређено (став 6.).

Према утврђењу нижестепених судова, у моменту давања изјаве трећетуженог и закључења споразума између тужених о заснивању заложног права, на основу којих је укњижено заложно право на некретнинама уписаним у зк. ул. бр. 8822 к.о. Б.Л., те некретнине су представљале заједничку имовину тужитељице и трећетуженог, а допринос тужитељице у стицању те имовине износи $\frac{1}{2}$ дијела (сагласно том утврђењу захтјев тужитељице је у овом дијелу усвојен, што није предмет преиспитивања у овом ревизионом поступку). Спорним располагањем (давањем заложне изјаве и закључењем споразума о заснивању заложног права), трећетужени је располагао и дијелом који је припадао тужитељици.

Одредбом члана 281. став 2. Породичног закона прописано је да се брачни супружници могу споразумјети да се једном од њих повјери управљање и кориштење или само управљање заједничком имовином или њеним дијелом.

Из цитиране законске одредбе несумњиво произлази да је за управљање заједнички стеченом имовином потребан споразум брачних супружника чије постојање није могуће претпоставити, него га је потребно доказати. Под споразумом из одредбе члана 281. став 2. Породичног закона РС могуће је сматрати и прећутан пристанак једног брачног супружника на правне радње другог супружника под условом постојања сазнања за предузимање тих радњи.

У конкретном случају, оцјеном изведених доказа, нижестепени судови су правилно закључили да је тужитељица имала сазнање о предузетим правним радњама трећетуженог и да је прећутно пристала на те радње. Наиме, у вријеме спорних располагања (2005. година), а и сада, тужитељица и трећетужени су у браку (њихова заједница није ни фактички прекинута) и трајно живе у Б., општина Д. Њихови односи у браку нису поремећени. Предметну кућу у Б.Л. су заједничким средствима купили 2002. године. У тој кући њихов син Р.Р. (који је оснивач и власник друготуженог) станује са својом породицом, у којој обавља и пословну дјелатност, док тужитељица и трећетужени у истој повремено бораве. Предметне некретнине су и раније биле оптерећене хипотеком ради објезбјеђења кредита датог друготуженом и предузећу М., чији је оснивач био трећетужени, па је по редовном току ствари, како то правилно закључује и другостепени суд, тужитељици било познато на који начин и под којим условима су предузећа (чији су оснивачи њен супруг и син) дошла до новчаних средстава за обављање дјелатности, што има значај прећутне сагласности у односу на спорна располагања.

Позивање тужитељице, у ревизионим наводима, да је она са села и да је неписмена (тужитељица има завршену осмогодишњу школу), те да не разумије значај спорних располагања, те истицање да је супруг на селу домаћин док се жена у суштини ништа не пита, не доводи у питање предњи закључак, већ је, с обзиром на утврђене складне брачне односе, у прилог закључку да је тужитељица имала повјерење у трећетуженог и да му је уз сазнање и сагласност повјерила управљање и располагање заједничком имовином, па тако и у односу на спорна располагања.

Не могу се прихватити ни ревизиони наводи којима се спори савјесност у поступању првотужене, јер се првотужена, сагласно начелу поуздања у земљишне књиге, са правом поуздала у уписано искључиво право власништва трећетуженог (који је у земљишној књизи био уписан као власник са 1/1). Наведено имајући у виду и то да су предметне некретнине и раније биле оптерећене заложним правом у корист првотужене, ради обезбјеђења других кредита датих друготуженом и предузећу чији је оснивач био

трећетужени, што је првотужену, супротно ревизионим наводима, ослобађало обавезе да врши додатну провјеру уписаног земљишног стања.

Тужитељица се неосновано позива и на пресуду овога суда број 118 0 П 000708 11 Рев од 14.06.2012. године, наводећи да су правни ставови из побијане одлуке супротни ставовима из те одлука, јер је та ревизиона одлука заснована на другачијем чињеничном утврђењу у односу на утврђење из предметне парнице.

Како, дакле, ревизионим наводима није доведена у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, те како не постоје ни повреде на које овај суд пази по службеној дужности, то је изјављена ревизија одбијена, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13).

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић